

40 24. 5625 (12) 25

M. DAN. WILHELMI TRILLERI
ERPHORDIENSIS
MOLY HOMERICVM
DETECTVM
CVM RELIQVIS

AD
FABVLAM CIRCAEAM
PERTINENTIBVS
AMPLISSIMO ORDINE PHILOSOPHICO
FAVENTE

LIPSIAE D. XVII. IVN. MDCCXVI.

ERVEDITIS PVBLICE EXHIBITVM

RESPONDENTE

IO. IACOBO WAGNERO,
CVRIENS.

LITERIS IMMANVELIS TITIL.

Berni Seltzer Ben
in Lotari

Maximius Tyrius Serm. XXIX.

Ἀληθῆ λέγέτω, καὶ ποιητὴς λέγη, καὶ μῦθον λέ-
γη, καὶ ἄδων λέγη. ἔψομαι τοῖς ἀντίμασι καὶ διερευ-
νήσομαι τὸν μῦθον, καὶ ἔκ ἐκθήσει με ἡ ὥδή.

ANTELOQVIVM, IN QVO TOTIVS FABULAE ENARRATIO.

Vagus Vliffes ex Aeolia cum ventoso dono redux,
vel expulfus potius, adpellit ad Aeaeam infulam
(Tzezes in Lycophronem, Aeanam fcribit, quod
tn. Munckero mendofum videtur ad Cap. CXXV.
Fabb. Hygini; qui ipfe fcribit Aenariam) Dege-
bat ibi Circe, venefica, vt creditur, infignis: Nefcit Vliffes,
qui infulae illius inhabitatores; hinc mittit ad explorandum
focios viginti et duos flentes et triftes, quibus (forte ita ferente)
praeficitur Eurylochus. Hi loco illi eminentiori adpropin-
quantes confpiciunt arcem fplendidam, planeregiam, et circa
ipfam multos montanos errare lupos & leones vnguibus ar-
matos, omnes tamen Circes artibus & remediis ita manfuefa-
ctos vt priftinae obliti feritatis neminem laederent; omnibus
contra adblandirentur aduentantibus canum ad inftar caudis
tremulis domino a conuiuio redeunti occurfantium atque ita
gaudentium. Nihilominus timent et terrentur legati Vliffei
his confpectis beftiis: fed quum ipsis nil contingit aduorfi, ani-
mus redit; pergunt, ad ianuas Circaeae domus veniunt. Au-
diunt Circen voce eleganti cantare, & ielam ingentem percur-
rere. Suadet Polites (Polytes fcribit Ouidius) vnus ex fociis,
Vir praefentis animi, vt ocyus eam adloquantur. Fit; vna-
nimis tollitur clamor; auditur, fplendidae aperiuntur ianuae,
egre-

egreditur Circe, eosque peramanter invitat. Omnes impru-
denter sequuntur solo remanente Eurylocho, qui fraudem subo-
let. His Circes iussu adcumbentibus paratur poculum ex va-
riis esculentis cum vino mistis; pani adduntur medicamina no-
xia patriaeque obliuionem inducentia. Tum ea illud porrigit;
illi capiunt, datur circum, bibunt omnes: post virgula ab ipsa
perculsi vertuntur in pecudes; in setas abeunt vestes, in crura
lacerti, sunt porci, frustra loqui conantur, flent tamen, et
mens adhuc formae veteris servat vestigia: hinc ab Circe ha-
ris inclusi, unde pascuntur suto suum pabulo (Lycophron
addit viarum acinos et fraces.) Interea Eurylochus spemque
metumque inter dubios socios opperitur avidus; spe
 tandem frustratus redit ad Vlissis naucem durum sociorum fa-
tium relaturus: sed vox haeret faucibus; nil potest prae dolore
eloqui, flet lugetque; demum ad se paululum rediens Vlissi
eiusque sociis relictis toties interrogantibus breviter exponit
rem actam, flet iterum. Vlisses ense armatas et ferro; sed
ira magis atque furore, vadit ad sacram Circes domum viae
licet ignarus et ab Eurylocho desertus: ibi inter eundum aut
currendum potius ipsi obviam fit Mercurius adolescentulo pu-
bescenti similis: hic eius temeritatem exprobrans et nubem peri-
culorum demonstrans ei tandem promittit optatum euentum et
praesentissimum suum auxilium; hinc ipsum docet dolos et technas
Circes, post, qui cum ea agendum, si ipsum velit virga continge-
re; demum ne recuset inuitatus illius torum conscendere: Vi au-
tem possit incolumis haurire poculum illud medicatum, vinque
veneni eludere, plantam ei porrigit ex terra euulsam, flore la-
theo cristatam, radice nigra stipatam, Moly diis dictam, effossu
mortalibus perquam difficilem. Hoc dicto datoque disparuit
Mercurius. Vlisses ita instructus et munitus Circaeum petit
palatium, clamat et vocat; Circe audit, exit, compellat, imitat,

ut ante; sequitur ille pede et corde dubio. Post ei in sedili as-
fabre facto, collocato illa misturam parat, aureo poculo porrigit:
Ille diuino munere fretus bibit, ebibit, nihil mutatur; tangitur se-
rula, nihil mutatur, idem manet Vlisses atque

*pelliculam veterem retinet, & fronte politus
Astrutam vapidam seruat sub pectore vulpem.*

hinc Mercurii, iussus memor enssem vagina liberans in Circen
irruit eam quasi per fossuram. Quid ad haec illa? miratur et
stupet, clamat et plorat, ad genua magni herois aduoluitur, ea-
que prehendit, quaerit ex eo, unde sit gentium, ubi vrbs, ubi
et qui parentes; tandem recordatur vaticinii cuiusdam Mer-
curii de Vlisse versuto ad se aliquando venturo. Eum ergo agno-
scens precatur furorem ponat ac ferrum, et secum firmandae
fidei ac amicitiae ergo conscendat thalamum. Hic diu relu-
ctatus magnum ab illa exigit iuramentum, ne se velit nudatum
reddere miserum et effeminatum nec aliud machinari malum:
iuratur, lectus conscenditur, quis nescit cetera? Ita lite com-
posita, tristis ob sociorum fatum Vlisses Circen rogitat ut eorum
misereatur, iisque pristinam restituat formam. Illa adnuit,
it, aperit hasas, setigeros educit socios, unicuique peculiare ad-
fricat medicamen; mox sequitur effectus huius aut beneficii
aut veneficii; terra eleuati eriguntur, setae cadunt, redeunt
humeri, quid multa? sunt homines, agnoscunt Vlissē et flen-
tem flentes complectuntur. Hoc facto Circe Vlissi iniungit, ut
socios accersat in naue relictos. Ille paret, parent et illi, solus
contradicit Eurylochus; sed tandem minis et stricto Vlissis gla-
dio tractus sequitur. Eunt omnes, socios recens natos a Circe
comtos et vinctos inueniunt epulantes; se inuicem adspiciunt,
& recordantes malorum gemunt et gaudent; tandem moero-
rem mero eluunt, et epulantur vna, sicque per totum anni decur-
sum post tot labores, et errores cuticulam curant & laute vi-

vunt. Haec brevis est Fabulae enarratio, prout ea apud Homerum legitur: Iam praecipua illius momenta seorsim consideremus.

§. I.

Circe, cuius nomen vel ἀπό τῆ κεραιῶν τὰ Φάρμακα, ἢ παρὰ τὴν κερίδα, alii autem ἀπό τῆ κίρκου deriunt, an folis, vt antiquorum putant plurimi, an vero Aeoli, vt Malala vult, fuerit filia, parum refert scrupulosius inquisiuisse. Videamus potius quid fuerit? saga vulgo creditur, eo forte nomine, quod vim vsumque herbarum intimius nōset: sed vero videtur similius, eam *nobile fuisse scortum*. Heraclitus, s. vt Galeus vult ex Photio, Heraclides ita: ἦν κίρκη ἐταίρα καὶ κατακίλευσα τὴς ζήνης, τὸ πρῶτον ἀφροδεία παντοδαπὴ ἐπεσπᾶ-

περὶ ἀπλάνης

Epist. II, 23. το πρὸς ἔνοιαν. κ. λ. accinit Horatius.

Circes pocula nosti;

Quae sic cum sociis stultus cupidusque bibisset (Ulysses)

Sub domina meretrice fuisset turpis & excors & c.

Taceo testimonia alia v. g. vetus epigramma graecum venustissimum, quod *en.* infra allegabo. Jam illud ex ipso Homero sum probaturus.

§. II.

Haec Cīrce, haec inquam meretrix primo vocatur ἐνπλόκαμος, item καλλιπλόκαμος, concinne comta, capillis lege compositis ornata. Nimirum *feminae minus custoditi pudoris*, vt magnus ait Grogrius, *maximam comae impendunt curam*.

Paedagog. LIII.
c. XI. adde
Cap. III. lib.
c. iusd.

Hinc Clemens Alexandrinus περιπλοκάς τῶν τερχῶν vocat ἐταίρας. Salax Philematium ita suam interrogat Scapham s. ornatricem, κοσμήτριαν, item ἐμπλέκτριαν (sic vocabantur servulae illae, quae huiusmodi feminarum comam curabant atque crispabant, qua de re multa notavit Wouwerius in animaduerfionibus ad Petron.) apud Plautum:

P. 473.

Sua

Suo quique loco videncapillus satiscompositus est commode? Mostellar. I, III
et truculentus Astratilax ita adblanditur Astaphio meretriculae apud eundem:

Truculento II,

II.

*Jamego istos fidos, compositos, crispos, cinnos Tuos
Vnguentarios usque cerebro expellam.*

Apud quem & alia huius commatis passim possunt legi.

§. III.

Secundo dicitur αὐδήσσαι item αἰδέσσαι ὀπικαλῆ, clare et
suauiter canens. Quum verum sit istud Menandri:

Thefauro.

πολλοῖς ὑπὲρκαλῆ ἐξ ἔρατος μισοκῆ.

vti expertus est (vt innumeros praeteream alios) maximus
quondam imperator Carolus Vtus alioquin fere μισογύνης,
cum Barbara Blumenbergia, atque Dom. Philippo princeps
Tunenlis cum pulcella quadam Citharistria Hispana, teste
Theuenoto; mirum non est, si meretrices rei musicae ma-
ximam nauasse legimus operam. Habebant enim ludos
fidicinos & vt Gruterus Taubmannusque malunt, fidicinia,
vbi fidibus, forte et tibiis atque ipsa voce canere doceban-
tur vt ex prologo *Rudentis Plautinae* liquet. Hinc Athe-
naeus τὰς ἐταῖρας καὶ αὐλητρίδας quasi συναίνους iungit, vari-
asque recenset impudicas eiusmodi puellas rei musicae
admodum peritas, quales Lamia, Bacchis, Nanno, Sappho,
Bromia etc. sic idem narrat Parmenionem Alexandri M. du-
cem cepisse ex Damasco ab ipso superata, τὰς παλλακίδας μισο-
σφργῆς τῇ βασιλείῳς (Δαρεῖῳ) τῇ κακοσίῳς ἐκασθενέας: ibi et plura in
hanc rem leguntur, est enim liber ille Athenaei XIII. maxi-
mam fere partem commentarius de Vitis, quin potius vitiis
et rebus actis meretricum. Sed apud Lucianum quoque
multa immo nimia huius rei occurrant testimonia, v. g. de
Leaena, Ilmenodora, Magidio, Cymbalio, Pyralide, Parthe-
nide etc. et maxime de Chariclea, de qua multa in Toxari;
de

Itiner. Or. P. I.

L. II, c. 83.

Deip. I. XII.

I. c.

de

Hist. An. V.
XXIX, & VIII,
XI. Lib. de So-
lert. Animal.
Hell. Cat. c.
XXV.
περί φύσεως παρ-
δίσ

de reliquis in Dialogis meretricum satis notis, item in libro de Amoribus. Ex Aelianō atque Plutarcho nota potissimum est Glauce Ptolemaei Philadelphi amica, bella puella Citharistria. Apud Sallustium Sempronia abiurati pudoris femina psallit & saltat elegantius, quam necesse erat probae. Hippocrates, l. vt Galenus mauult, Polybus, maximi illius Medici discipulus: γυναῖκος εἰκείης μισσεργὸς ἢ πολὺτιμος παρ' ἀνδρας φοιτῆσά. Et Siracides Vir pietatis eximiae ita hortatur et iuuenes & viros: Μετὰ ψαλλῶσης μὴ ἐνδελέχῃς, μήποτε ἄλλῳ ἐν τοῖς ἐπιγχερήμασιν αὐτῆς, antea nempe meminerat πῆς γυναῖκος ἐταυριζομένης: quale & reperire est in prouerbiis sapientissimi mortalium Regis. Et quis, vt finem tandem faciamus, Plautinas nescit atque Terentianas virgines (si earum manes tantam ferant iniuriam) psaltrias vtp plurimum & citharistrias? paene et addidissim Operistrias nostras.

§ IV.

Tandem quoque Circe adpellatur μέγαν ἰζὸν ἐπιοιχομένη, magnam telam contextens l. percurrens *pedine* scil. vt habet Virgilius. Hoc quamuis vel proprie possit intelligi, vt de Helena narrat poëta alibi:

Ac. VII.
II. Γ.

ἢ δὲ μέγαν ἰζὸν ὕφανε,

Δίπλακα μαρμαρέην.

II. X.

et passim de aliis feminis v.g. Andromache etc. vt et notat Eustathius: credo tamen Homerum ad technas potius atque illecebras meretricum (solet enim saepe dicere δόλος ὕφανεν, vt Jl. Z, Od. J. et alibi, allegoria a textura desumpta) respexisse, quibus capiunt et illaqueant incautos securosque viros. Has enim sub *retium* et *laqueorum* schemate depingi, iam probabo. Dicaeogenes:

ἄπαν δ' ἔρωτες ἐνδοθῶμεν ἄρκυσι.

Ariphron Sicyonius dixit, κρυφίῳς αἰφροδότης ἄρκυσι.

Lucianus

Lucianus de adolescentibus meretricum machinis circumventis haec inter alia, quae exscribere nolui: ἄχρῃς ἂν λάθωσιν εἰς τὰ δίκτυα ἐμπεσόντες. Siracides loco supra allegato: μὴ ὑπάνται γυναῖκί ἐταιριζομένη, μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς, quocum conferas quae Salomo in proverbiis et alibi. Ovidius, apud quem multae huiusmodi phrasēs:

Toxar.

C. IX.

C. VII.

Dum cadit in laqueos captus quoque nuper amator.

A. A. I. III.

Lena apud Plautum:

Hic noster quæstus aucupii simillimus,

Afinar. I, III.

vbi et alia huc quidem facientia, sed castis auribus indigna, hincque hoc loco omiſſa. Inde et phrasēs apud Graecos: Θηρεύεσθαι, ἔρωτι ἐμπλέκεσθαι, ἔρωτι συνδεῖσθαι, πώθω ἐνδεῖσθαι, vt apud Musæum, ἐλέεσθαι, δελᾶσθαι, vt apud Menandrum, ἐπισπᾶσθαι, vt apud Heraclitum, plura vide apud Pollucem in Onomastico: Apud Latinos: *Teneri, capi, amore implicari, irretiri* et similia. Anacreon in somnio; (vbi Cupido ipsum persequitur pedes plumbo grauatus, & nihilo tamen minus adsequitur & capit)

I III, c. VII,
od. XLIV.

Δοκέω δ' ἔγωγε πολλοῖς

Εὐ' ἔρωσί με πλάκέντα

Διολισθαίνεν ἐν ἄλλοις,

Εὐ' ἵ τῶδε συνδεθῆναι.

Theano in Epistola ad Nicostratam ζηλοτυπῶσαν: Θηρεύονται (sc. ἄνδρες) ὑπὸ τῶν γυναικῶν τέτων (meretrices intelligit, vt ex antea dictis patet) καὶ κατέχονται, καὶ ἐκ ἔχουσιν ἐν; in quem etiam sensum Melissa in Epistola ad Clearetam dixit θῆραν εἰλαῖραν et Lucianus ἄγραν; apud quem & alibi ita exclamat Charmides Philematium efflictim amans: καὶ ἐάλωκα ἑκακοδαῖμον, καὶ συνείλημμαι πρὸς αὐτῆς, et de Dinia adolescente

Dial. Mer. p.
543.

lescente idem inquit Lucianus: ἀλώσεσθαι ἐμελλεν ὑπὸ γυναι-

Andr. I, I. κὸς καλῆς. Bonus Simon de Pamphilo ita apud Terentium :

Certe captus est.

Trinummus II, I. Lyfiteles adolescens apud Plautum :

Nunquam

*Amor quemquam, nisi cupidum hominem, postulat se in plagas
Coniicere :*

Truculento. I, I. Adde quae Dinarchus itidem adolescens amore irretitus
conquestus est penes eundem. sed satis : alia taceo , quae
creberrime apud Comicos, & Ovidium cum ceteris amo-
rum triumuiris occurrunt, eiusmodi loquendi genera. Hinc
autem Circe nomen est sortita, puta παρὰ τὴν κερκίδα a pecti-
ne quasi s. radio textorio, vt in limine huius Exercitationis
me monere memini.

§. V.

Sed ex vestitu etiam, qui Circae adscribitur ab Ouidio
(nam Homerus de eo plane tacet) haud obscure adparebit,
Circen fuisse impudicam feminam. Ita autem ingeniosissi-
mus, vt cum Seneca loquar, poëta, tractans Circaeam fabu-
lulam, inter alia :

Met. I. XIV,

pallamque induta nitentem

Insiper aurato circumuelatur amictu.

Primo de *palla nitente*. Haec tenuis et subtilis erat tunica
s. velamen quoddam, rubicunduli coloris, per quod partes
corporis velandae transparebant; vestitus leuibz feminis
proprius. Apuleius illud vocat *tenuē pallium bombycinum*,

Met. I. X.

Martialis, *purpuram delicatam* : Menander διαφανὲς χιτῶνιον,

Lyfistrata. I.

quomodo et Aristophanes dixit, cuius videndus est scholia-

stes : Luciano est λεπτοῦφής ἐς πρόφασιν ἐδῆς, Melissa supra

Amor.

iam laudatus habet διαγῆ καὶ διαπύρφυρον ἐδῶτα. Lucianus ali-

Dial. Mer.

bi tale appellat Ταραντινίδιον, quod ita παραφράζει Suidas qui

Ταβ-

Ταῖς ῥαεντινίδιον scripsit, λεπτόν καὶ διαφανές ἰμάσιον, ἔ πάντως πορφύ-
 ρῆν, cui addas Pollucem, qui et Ταρραεντινίδιον scribit. Omnium
 autem optime et perspicue Anacreon in icone suae amicae,
 vbi ita adfatur pictorem :

Od. XXVIII.

Στόλισον τὸ λοιπὸν αὐτήν

Ἵποπορφύροισι πέπλοις

Διαφαίνέτω δὲ σαρκῶν

Ὅλγον τὸ σῶμ' ἐλέγχον.

vbi priora verba scitissime, vt adfolet, ita vertit Baxterus :

TV vestito deinceps illam

subpurpureis pallis :

Haec de *pallanitida* scilicet *nitente*. Supereft adhuc *auratus ami-
 ctus*, qui explicatu admodum facilis et saepius quoque me-
 moratur Luciano locis supra allegatis auctoribusque aliis.
 Hinc videamus potius, an coniunctim scortis tribuatur ami-
 ctus hicce *palla* scilicet *nitens* et *aurata vestis*. Ita omnino
 est; testatur tale Melissa in Epistola, quam ad Clearetam pi-
 am et castam scripsit feminam, superius iam citata, in qua
 monet, quae modestam decent feminam, vbi et de vestitu
 modesto et simplici, interque illa haec: *παραιτητέον αὐτὰν τῶν
 διαυγῇ καὶ διαπόρφυρον* (scil. ἐδάττα) καὶ τὰ χρυσόπασα
 τῶν ἐνδυμάτων. *ταῖς ἐταίραις γὰρ τάδε χρήσιμα ποττὰν τῶν
 πλείονων θήρασαν κ. λ.* Immo, magna illa Babylonica meretrix
 ita describitur in S. Apocalypsi: ἡ γυνὴ ἣν περιβεβλημένη πορφύ-
 ραι καὶ κοκκίνῳ (quiddam Codd. legunt πορφύραν καὶ κόκκινον quod
 magis graecum) καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ. κ. τ. λ.

c. XVII.

§. VI.

De magnis Circes opibus atque ingenti auri argenti-
 que vi, iam paucis quoque differendum. Primo Homerus
 laudat ipsius τετυγμένα δώματα καλὰ domum affabre factam:
 nescilicet aliquis crederet, tam foetidam feminam in tam ni-

tida domo in tam splendido palatio delitescere. Deinde pergit et seorsim recenset ipsius *τραπέζας ἀργυρέας*, mensas argenteas, *χρυσέαι κάνεαι*, aureas patellas, *χρυσέαι κύπελλα*, aurea pocula, *πρόχοον χρυσεῖον* guttum aureum, *λέβηται ἀργύρεον*, lebetem argenteum, vt taceam cetera. Sed vnde omnes illae splendidae diuitiae? vnde tanta pretiosi metalli copia? ex immenso corporis quaeftu respondendum, solebant enim meretrices suos amatores immane quantum argento emun-

Ag. I. Sc. I, gere, quod scite expressit Dinarchus in Truculento Plautina:

*Priusquam unum dederis, centum, quae poscat, parat,
Aut aurum perit, aut conscissa pallula est,
Aut emta ancilla, aut aliquod vasum argenteum,
Aut vasum abeneum aliquod, aut lectus dapifilis
Aut armariola Graeca, aut aliquid semper est,
Quod pereat, debeatque amans scorto suo.*

Talis erat maxime *Lais* illa Corinthia, de qua *Sotion* apud N. A. I. VIII. *Gellium* (non *Agellium*) in hunc modum: *Ob elegantiam venustatemque grandem pecuniam demerebat, et post: neque admittebatur nisi qui dabat, quod poposcerat. Poposcebat autem illa nimium quantum, quale contigit Demostheni, a quo pro sui copia μυριάς δραχμαίς ἢ τάλαντον poposcerat, vt et ibidem Deipn. c. I. XIII. legitur. De eadem ita Epicrates apud Athenaeum:*

*Αὐτὴ γάρ ὅπως ἦν νεοττός καὶ νέα,
ὑπὸ τῶν σατήρων ἀπηργισμένη,
εἰδὲς ἂν αὐτῆς Φαρνάβιζεν θάπτεν αἶν.*

Et de *Phryne* Thespica *Callistratus* narrat apud *Eundem*, eam vsque adeo fuisse diuitem, vt pollicita sit se diruta Thebarum moenia extructuram, si adscribetur *Alexandrum* diruisse, *Phrynem* vero scortum rescisse. Taceo quae de *Lyra* narrat *Crobyle* apud *Lucianum* saepius iam allegatum. Verum non exigebant solum tantam pecuniae summam; sed et saepe vi et per furtum illam auferebant. *Alexis*

Dial. M.

Isofasio

Ioftafio, vbi de *ἐταιρικῇ πάρασκευῇ*, apud Athenaeum: I. XIII.

πρῶτον μὲν τὸ κέρδος καὶ τὸ συλαῖν τὰς πέλας,

ῥ' ἄπτεσι δὲ πᾶσιν ἐπιβελαῖς κ. λ.

Apud eundem Herodicus narrat Phrynen quandam rhetoribus vocatam fuisse *σηρὸν*, διὰ τὸ ἀποσήθεν καὶ ἀποδύειν τὰς συνόνας αὐτῇ. Philo Judaeus de Meretricibus loquens: *φιλέσει* lib. de Plantatione Noe.
ἐκ ἐκένεος (ἐρασιᾶς) ἀλλ' ἑαυταῖς, καὶ τοῖς κατ' ἐκάστην ἡμέραν λήμμασιν ἐπικεχρήασιν. vid. et Heraclitum *περὶ ἀπίστων* §. ἡ.

Syrappessima anus ita instruit iuuenulam Philotium apud Terentium:

Te sedulo

Hecyr, I, I.

*Et moneo, et hortor, ne cuiusquam misereat,
Quin spolies, mutiles, laceres, quemquem nata sis.*

Et Astaphium ancillula ita loquitur Truculento Plautina: II, I.

*meretricem esse similem sentis condecet,
Quemquam hominem attigerit, profecto aut malum aut
damnum dari.*

Atque hoc et Circen fecisse ex eo, nifallor, liquet, quod Vlifses, vt supra iam in praefamine dixi, eam iurare iusserit, ne ipsum redderet *γυμνωθέντα* s. ἀπογυμνωθέντα, nudatum et denudatum: immo graecum Epigramma fini huius schediafmatidis adtexendum illud et manifeste edocet.

§. VII.

Hoc autem eo facilius poterant efficere, quum rei medicae plerumque peritae scirent medicata ex herbis conficere pocula philtra vocata, quibus amatores adeo infano amoris agitabantur stimulo, vt sese ex retibus harum sanguifugarum expedire non possent, sed effeminati mallent in tam spurca captivitate durare. Talis erat Agamede, s. vt Pharmaceutria.
Theocritus scribit, Perimede Milii filia natu maxima, quae vid. xxi.
secundum Homerum nostrum

Jl. λ. 740.

τῶσα Φάερμακαι ἤδη, ὅσα τρέφει Εὐρεΐας χθονί,

Talis erat Medea, cuius artes satis notae sunt ex Euripide
atque Ouidio; Talis et Simaetha Theocriti, et Canidia Ho-
ratii, quae tantum fudit suae arti apud eundem poetam:

Epod. V.

*Maius parabo, majus infundam tibi
Fastidienti poculum,
Priusque coelum fides inferius mari,
Tellure porrecta super;
Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.*

Omniū autem maxime talis Φαερμακῶν ἀφροδιτικῶν perita fu-
it Circe: Homerus de ista ita:

ἀνέμω γε δὲ σίτω

Φάερμακαι λυγρ᾽, ἵνα πᾶν γυῖον λαθροῖατο πατρὶδος αἵμα.

Met. XIV.

Clarius Naso de Circes Nymphis:

*Gramina disponunt: sparsoque sine ordine flores
Secernunt calathis, variasque, coloribus herbas,*

Jam de Circe:

*Ipsa, quod hae faciunt, opus exigit: ipsa quis usus
Quoque sit in folio, quae sit concordia mistis
Novit: et aduertens pensas examinat herbas.*

et hoc est, quod eam Homerus vocet πολυΦάερμακον. quasi di-
cas experientissimam.

§. VIII.

Quae autem istae fuerint herbae, quas Circe adhibuit
ad illaqueandos aduenas atque tam insano stimulandos
amore, ut in sordidas quasi et ignauas sues conuersi (ut in-
fra audiemus) patriae adeo obliuiscerentur; de eo nil certi
promittimus. Varias enim sunt in Regno sic dicto vege-
tabili plantae, quibus tanta adscribitur vis. Olim notae po-
tissimum erant herbae

quas

quas *Folcos* atque *Iberia*

Mittit, venenorum ferax

vt apud Horatium est, vnde *Theffala philtra* apud Iuuenalem: maxime quoque celebratum est *Hippomanes* planta Arcadica. Ouidius coniunctim quasdam recenset:

Sunt, qui praecipiant herbās saturea nocentes

Sumere: iudiciis ista venena meis,

Aut piper vrticae mordacis semine miscent,

Tritaque in annoso flaua pyretra mero.

Quibus addendum in primis *Satyrium*, de quo Hesychius:

πῶς τις συνεργὸς πρὸς τὰς ἀφροδισίας ἐμαῖς; Caelius Aurelia-

nus: *Satyrium accipientes in venerem prouocantur etc.* Di-

oscorides de eadem planta: φασι αὐτὴν καὶ ὀσμὴν καθεῖν τὴν

ἐπὶ συνουσίᾳ; adde Apulejum Medicum, Plinium & quae viri

docti notant ad illa Petronii: *Omnes mihi videbantur Saty-*

rium bibisse. Sed nec mandragora hic praetermittenda,

quae sicut ex Aristotele, Luciano, Polyaeo, vt Botanogra-

phos fileam, inter τὰ ὑπνωτικά; ita quoque iure ab aliis re-

fertur inter τὰ ἐρωτικά: et videtur vero perquam simile il-

lam philtri Circaeii compositionem fuisse ingressam; nam,

vt veteres notant, a quibusdam vocata fuit *Circaea* a Circe

puta (Plinius scribit *Circeium*; sed corrigit Pintianus scri-

bens *Circaeam* cum diphthongo, vt ait, sequutus Dioscori-

dem; sciat autem vtrumque esse rectum, nam et Galenus i.

scribit *κικέαν*, licet scriptio per diphthongum paullo sit fre-

quentior) causam ita addit Dioscorides: δοκεῖ ἡ ῥίζα τῆς κικέας

(Μανδραγόρος) φίλτρων εἶναι ποιητικὴ. An vero מַנְדְּרָגוֹרָא VI.

(vt eorum hic fiat mentio) a Ruben reperti et Rachaele adeo

adpetiti, vt pro iis Leae sorori maritum cederet in vnus no-

ctis vsus, fuerint mandragorae s. vt LXX. reddunt, μήλας

μανδραγορέων iam non disputo, negat illud Jobus Ludolfus

Epod. V.
Sat. VI.

A. A. II.

Acut. Morb. I.
III. c. XVIII.

L. III. c. CXLIII.
adde cap. seq.

vbi simile de
Satyrio ery-
thraeo.

L. XXV. c.
XIII.

VII. de Simpl.
Rem. facult.

L. IV. c. LXX
VI.

Gen. XXX, 14.

P. II. c. 72, 2.

Tra-

H. P. I. VI. c. II. Tractatu de locustis; negat et Jo. Bodaeus a Stapel ad
Herb. Bib. Exp. Theophrastum, negant et alii: sed adfirmat contra Leui-
c. 17.
Ep. Med. I. II. nus Lemnius, sed adfirmat Jo. Langius, aliique adfirmant:

forte fuerunt, forte non fuerunt; parum refert. Ceterum,
vt in viam redeam, non nego, poculum hoc Circaeum pos-
se quoque sumi ἀλλήγορικῶς. Ita enim dixit Theophylactus:
μεθύειν τῶν ἐρωτικῶν ἡδονῶν, et Symmachus: *multae luxuriae*
ebrius. Luculentius Plautus:

Truculento,
I. I.

Si semel amoris *poculum* accepit mere
Eaque intra pectus se penetravit potio,
Exemplo et ipse (amator) periit, et res et fides.

Quin et Babylonica illa meretrix habebat χρυσὲν ποτήριον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμαίων καὶ ἀκαθάρτου πορνείας αὐτῆς,
vt est in S. Apocalypsi loco supra allegato.

§. IX.

Sicque me probauisse puto, Circen parasse pocula
amatoria: an ea adhibuerit, quaerendum non est, patet enim
illud ex tristi sociorum Vlissis fato, vt infra dicetur; patet
ex leonibus et lupis Circes arte et medicaminibus, vt ex-
presse docet Homerus, mansuefactis, de quibus in hoc §.
patet demum ex iuramento, quod ab illa extorquet Vlisses,
ne ipsum velit facere ἀνὴρ ὄρα, imbellem, mollem, effemina-
tum. Sed de feris iam circa Circaeam domum errantibus.
Homerus leones narrat atque lupos Circes herbis omni pri-
stina priuatos feritate. Mantuanus Maro plures addit, sed
adhuc truces atque indomitas, horresco referens:

Aen. VII.

Hinc exaudiri gemitus iraeque leonum
Vincula recusantium et fera sub nocte rudentum:
Saetigerique sues, atque in praesepibus vrsi
Saevire, ac formae magnorum vlulare luporum:
Quos hominum ex facie dea saeva potentibus herbis
Induerat Circe in voltus ac terga ferarum.

Sed eum nihil moramur; recenset enim hanc Circes fabulam non ea, qua debet et alioqui solet, ἀντιθέσει & tribuit Circae, quae Calypsoni sorori potius: tale est de *odorata Cedro*, quam visse Circeum falso adserit, ut iam notauit Pintianus ^{ad Plin. l. XIII, c. XVI.}

hinc Homerum sequimur. Sunt autem illi leones ac lupi mansueta facti *heroes, tyranni, potentes et saevi homines*, nihilo tamen minus Circes et verbis et herbis effeminati ac domiti. Tales enim sub eiusmodi ferarum iconismo describi ille non nescit, qui Homerum legit ut et Galenus testatur, quique non ignorat eius imitatores Tryphiodorum, Cointum Smyrnaeum, Virgiliumque: immo ipsa S. Scriptura hoc Schema non respuit, ut ex Iobo constat, ex Psalmis, Prophetis, Apocalypsi etc. sic Nero S. Paulo dicitur ^{II. Tim. IV, 17. ad Luc. XIII, 32.}

λεων, ut alia mittam: Videndus maxime de hac re maximus Grotius in commentario. Sed o quantus est eiusmodi leonum et luporum numerus a luparum technis atque illecebris captorum et subactorum! copia linguam praecidit, omnes fere annales clamant. Quis Samsonem nescit illum leonem et leonis victorem? quis Alexandrum Magnum? quis Marcum Antonium? quis Neronem de quo iam supra, crudelissimum tyrannum? de eo enim ita Octavia apud Tragoedum:

*vincam saeuos
Ante leones, tigresque truces,
Fera quam saevi corda tyranni.*

Octavia.

Et quis tandem Herculis non recordetur herois celeberrimi, viri laborum, aerumnarum, periculorum patientissimi et tamen post ab Omphale ita effeminati et corrupti, ut et feminea abiecta que obiret munia. Nam

*posuit pharetram,
Et minax vasti spoliū leonis;*

Seneca Hippolyto.

*Passus aptati digitis Smaragdus,
Et dari legem rudibus capillis,
Crura distincto religavit auro,
Luteo plantas cobibente focco:
Et manu, clauam modo qua gerebat,
Fila deduxit properante fuso.*

Per hanc igitur transformationem αἰττεται τὴν τροφὴν παύσας
ἥδους ἀγρίου μαλθακὴν εἶναι, vt loquitur Eustathius.

§. X.

Nunc ad grunnientes Vlisfis socios. Ii tales erant, qui
in libidinem voluptatemque proni καὶ ἀλογίως φερόμενοι
πρὸς τὰς ἡδονάς, vt loquitur Heraclides, laborumque vitaeque
errorum pertaesi se facile capi patiebantur technis et blandi-
mentis meretriciis, atque ita fiebant *sues luto amicae*, vt ca-
nit Venuſinus poeta. Homerus enim de iis ita:

οἱ δ' ἅμα πάντες αἰδορέσθην ἔποντο.

similem in modum, ac Salomo de iuvene incauto ab impu-
dica femina illaqueato loquutus: חורך אחריתך פתא
פrou. VII, 22. כשור אל—טבח יבא LXX. ἐπηκολέθησεν αὐτὴ παραχρῆμα ὥσπερ
δὲ βῆς ἐπισφαγὴν ἄγεται. Ad quae Homeri verba Eusta-
thius ita: ἔτως ἡ ἡδονὴ ἐφορκὼν ἅμα καλεμένη καὶ ὑπακώ-
σασα καὶ ἐσδεχόμενη τὰς μὴ ἰδμονας. Joannes Antiochenus vul-
go Malala circa ἀποχοίρωσιν sociorum Vlisfis in hunc disse-
rit modum, verbis ex Phidalio Corinthio mutuatis: ἐκ τῆς
Chronogr. I.V. ἐπιθυμίας ἀποθηρεῖσθαι, μηδὲν ἔμφρον λογίζεμενοι ἀλλὰ ἀλλοιούμενοι
p. 152. τὰς μορφαῖς, καὶ τῷ σώματι ὡς θηρίομορφοι γίνονται, καὶ τῇ θεᾷ, καὶ
τοῖς τρόποις, ἐπερχόμενοι τοῖς ἀντερωταῖς. Sed adeo foedis vo-
luptatibus immergebantur socii illi

ἵνα πάγχυ λαοδαίον πατρίδος αἴης.

ταῖσιν γὰρ ἡ ἡδονὴ (verbis vt or Eustathii) ἐαυτῆς μόνης ποιεμένη
τὸν τροφῶντα, τῶν δὲ σπερματέων ἀπάγεσα. Verum

νῆς ἢ ἔμπροσθεν, ὡς τοπαίρος' περ,

Iterum Eustathius: ὁ νῆσαντοῖς ἐν ἀπόλλυται, ἀλλὰ ζῶντες
ὑποσπινόμενοι. Hinc enim

κλαίοντες ἔερχατο.

Quid? inquires, flentne illi qui mel gustauerant, dulceque
hauserant poculum? Flent inquam,

Namque ecastor amor melle et felle est foecundissimus: Plaut. Cistel.

Gustu dat dulce, amarum ad satietatem usque oggerit lar. I, I.

Audi Tibullum saeuum scaeuumque amorem ita adloquu- L. I, El. VII.
tum:

Semper ut inducas, blandos offers mibi, vultus,

Post tamen es misero tristis et asper amor.;

Adde Ouidium et Clementem Alexandrinum. Hinc Sap- Remed. Amor.

pho, ni fallor, amorem vocabat γλυκύπικρον apud Maximum Paedagog. I, II.

Tyrium. Musaeus, Quisquis auctor libelli illius de amo- Ditt. VIII.

re Herus et Leandri:

ἤδη καὶ γλυκύπικρον ἔδεξατο κέντρον ἐρώτων.

Inde et bellum illud Anacreontis de sagittis Cupidinis a Vul-
cano cufis et a Venere eiusq; filio ad nocendum praeparatis:

Ἀκίδας δ' ἔβαπτε κύπρις,

Od. XLV.

Μέλι τὸ γλυκὺ λαβῆσα,

ὃ δ' ἔρωσ χολὴν ἔμισε.

Huc et maxime spectat illud Plauti, vbi Dinarchus iuuenis
ita ad Astaphium scortillum:

In melle sunt linguae sitae vestrae, atque orationes

Truculento,

Lactaeque; corda felle sunt lita, atque acerbo aceto,

I. II.

Linguis dicta dulcia datis, corde amara facitis.

Sed audiamus maxime Eustathium in praesentem Homeri

locum: ἔπαράμονος, inquit, ἢ ἡδονή, ἀλλ' ἐπὶ βραχὺ κολακευτικῶς

δεδεασάσα καὶ θέλξασα κατὰ φαντασίαν ἀγαθῆς τινος, εἴτα ἀνάγει

τοῦ χειρόσι (obiter hic emendo Eustathium, legendum quippe

non χείροισι, sed χείροισι h.e. porcis) καὶ ἐκέτι μετὰ τὸν κυκεῶνα καὶ τὴν ἀποχοίρῳσιν ἡ δὲ οὐ εὐωχεῖ τὰς μεταβληθέντας ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀλόγοις. Sed quid Eurylochus?

ὁ πέμψεν ὁσσάμενος δόλον εἶναι.

Ille nempe voluptatis contemtor ὁ πέμψεν, remanebat ἐκ ἡκολάθησεν, non occaecatus sequebatur, vt ceteri socii; prout exponit magnus Homeri scholiastes saepius iam citatus: Quare? putabat dolum subesse ex variis causis, tum, quod Circe prodiret mundo immundo et meretricio induta, tum, quod eam solam videret, tum, quod maxime stringit, quod sibi occurrerent ferae non ferae, i. e. heroes et truculenti homines omni animo et virtute priuati, vt supra. Has causas doctus etiam, si recte memini, allegauit Eustathius.

§. XI.

Sed tempus monet, vt simul cum Eurylocho tristi laeti reuertamur ad Vlissem in naue relictum. Hic enim de dira sociorum μεταμορφώσεσιν certior factus furis agitatur et furore, atque iusta quidem; at caeca et aestuanti socios vindicandi cupidine incenditur: hinc temere currit ad Circaeum palatium locorum licet ignarus et variis hinc periculis obnoxius. Ipsi autem ita vadenti, aut erranti potius occurrit Mercurius, qui eius exprobrans temeritatem demum optatum praestat auxilium: vt infra. Iam igitur de Mercurio. Ille hic nihil est aliud, quam Deus et diuina prouidentia: illud enim Homero maximae ducitur laudi, quod nullum fere heroum, quos cantat, periculum, nullumque difficile opus superetur ac perficiatur viribus humanis: sed Deus semper in auxilium vocetur, qui nunc sub Mineruae, nunc sub alius Dei Deaeue specie adfectis adstat eosque protegit et ipsis πολλὴν ἡμέραν περιγένοι, vt saepe ait poeta; quod et animaduertunt Auctor vitae Homeri vulgo

vulgo Plutarchus sed male (vt recte obseruant Galeus, Barneſius et ſumme rev. Fabricius) creditus, Eufſtathius, et veterum multi. Hic autem Deus vocatur, vt dixi, ἐρμείας ſ. Mercurius. Sciendum nempe, gentilium ſapientiores vnum Deum ſub variis intellexiſſe nominibus, ratione variarum virtutum et, vt Theologi loquuntur, attributorum variorum, ἐν τε ἑνῷ θεῷ καὶ ἑνὶ καὶ εἰμαρμένῳ καὶ Δία, πολλὰς τε ἑταίρας ὀνομαſίας προſονομάζεσθαι, vt apud Diogenem Laërtium eſt, vbi et plura huc pertinentia vt et apud Maximum Tyrium alioſque. Hic ergo, quum Deus ceu *ſuaſor* et *auxiliator* ſimul proponitur, ſciſſime vocatus fuit ab Homero ἐρμείας, nimirum ἀπὸ τῷ ἐρεῖν, et, quod mihi magis placet, ἀπὸ τῷ ἔρμαι ſ. ὀχράωμαι ἡμῖν ἕναι, vt Phurnutus exponit: Id enim vel ipſe confirmat Homerus, apud quem Mercurius ita adſatur Vliſſem:

vita Zenon. I.
VII. ſigm. 137-
add. Notas
Meng. p. 313.

de Nat. Deor.
c. XVI.

Ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι ἢ δὲ ſαώσω

Sic et Hippocrates diuinus noſtræ artis parens Deum vocat ἔρμαι γενόμενον ἡμῖν; quin et in ipſa Scriptura S. ſacpiſſime Deus appellatur משיח item מצור ſ. quodidem, מצור munitio, propugnaculum, vt et מן ſeu clypeus etc. vt maxime videre eſt in Pfalmis et alibi. Quod autem Eufſtathius Mercurium hic per λόγον ſ. rationem exponat, mihi quidem non probatur: vt vt enim Deus ille alibi ita explicari poſſit; tamen hic ealocum non habet expoſitio, vt dicam infra, vbi de Moly. Multo minus illud mihi placet, quod autor veteris epigrammatis graeci Pallada vulgo creditus, λογισμὸν quem ſub Molyos ſpecie Vliſſi porrexiffe dicitur Mercurius, (recte quidem, vt paullo infra probabo,) vocavit ἐχ ἐρμῆ, ſed φύſεως ἰδίας δόξημα. Vnum hic reſtat, erat nempe Mercurius

περὶ ιεῖς νόου.

vid. Pf. XVIII.
3. et CXLIV, 2.

νεηνή ανδρῶν εοικώς

πρωτον υπνητη, τῶπερ χαριεζάτη ηβη

Per quae Homerum intellexisse credo Dei αμεταβλησιαν, perennitatem immortalitatemque: haec enim in Deo esse omnino credebant vel caeci gentiles. Vnde Callimachus de Joue:

συδ' εἰς θάνες ἐσσι γὰρ αἰεί.

Vt aliis, ceude re notissima, superfedeam testimoniis: sapissime enim poëtis dii dicuntur αθανάτοι et αἰὲν ἔαντες.

§. XII.

Tandem et Moly celebratissimum remedium anticircaeum explicare molimur. Postquam enim Mercurius Vliffi dixisset

πάντα ὀλοφαῖτα θήναι κίρκης,

munitum, quo eo tutius ire possit, Φαρμάκω ἐδιδῶ. Illud ita describit aut depingit potius poëta noster:

Ῥίζη μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ ἔκειλον ἄνθος

Μῶλυ δὲ μιν καλέεσι θεοί. χαλεπὸν δ' τ' ἐρύσσειν

Ἀνδράσγε θνητοῖσι.

Cui accinit Ovidius:

Met. XIV.

Pacifer huic florem dederat Cyllenius album;

Moly vocant superi: nigra radice tenetur.

Plantam igitur fuisse τὸ Moly, patet ex accurata poëtae descriptione, nec quemquam mouere debet nomen Φάρμακον, ita enim ratione virtutis medicae adpellatur; sicut et supra herbae, quas ad excitandam libidinem Circe miscuerat; et apud Hippocratem, Galenum, Aetium Amidenum aliosque medicos priscos plantae vi medica pollentes saepius dicuntur Φάρμακα. Sed hic inquirendum est, quidnam fuerit Moly et qualis planta, et an vnquam planta fuerit Moly dicta?

§. XIII.

§. XIII.

Veteres si euoluimus Botánicos; Molyos quidem cuiusdam faciunt mentionem, sed plane diuersi ab nostro Homérico, nec vllus illorum id ipsum vidit; plerique ad vulgi prouocant dictéria. Theophrastus ille Eresius: *Φασί δὲ τὸ Μᾶλιν ἐναρκή ὅμοιον ὡς ὀμηρὸς ἔφηκε, post: ἔ μὴν ὀρύττειν γε εἶναι χαλεπὸν ὡς ὀμηρὸς φησι.* Dioſcorides etiam de Moly quodam loquutus, αἰσθὴν quidem γαλακτοχόρρα f. γαλακ- Hist. Plant. I. IX, c. 15. τῶθι ipſi tribuit; sed eum Homericum Moly non intellexisse, ex eo patet, quod nec Homeri meminerit, nec quidquam de radice nigra (quod et iam obseruauit Lonicerus) dixerit, nec ipſi peculiare quasdam vires adſcripserit; accedit, quod Galenus illud Moly Dioſcorideum dicat Μό- I. VII. Rem. simpl. λιν. Vnde nondum mirari desii, qui sagacissimus Saracenus optimus Dioſcoridis medicus potuit scribere illud Dio- vid. Not. ad ill. I. p. 61. ſcoridis Moly idem esse ac Homeri contra Circes veneficia Vliſſi ab Mercurio traditum. Praeter hos vetus quidam poëta est graecus anonymus, quem nobis denuo quasi donauit summe reuerendus Fabricius Vir ἑλληνιστάτατος Bibl. Gr. I. III. c. XXVI. p. 658. obseruationibus pereruditus Viri CL. D. Io. Rentorfii. Is herbarum quarundam vires et virtutes carmine terso et paene Homérico celebravit, interque illas et Moleos Homericis: sed nec ille, vt lector ibi intelliget, illud vidit, nec vbi crescat indicauit, et solum paraphrasten veluti egit verborum Homericorum. Plinius ergo superest, qui ita scribit: *Nasci eam (herbam Moly) hodie circa Pheneum, et in Cyllene Arcadiae tradunt, specie illa Homerica, radice rotunda nigraque, magnitudine caepae, folio scillae; effodi autem difficulter; post: Inueni e peritis herbarum medicis, qui et in Italia nasci eam diceret, adferrique Campania mihi aliquot diebus effossam inter difficultates saxear, radice XXX. pedes longae,*

longae, ac ne sic quidem solidae sed abruptae. Haec Plinii verba liceat paullulum expendere. Primo ad famam *traditionemque* prouocat aequae ac Theophrastus; deinde dubia adhuc est lectio: *effodi difficulter*, quidam enim legunt: *effodi autem non difficulter*, quod quidem Theophrasto, vt supra dictum, non contradicit (nam Guilandinum non audio qui audacter legere vult καὶ μὴν οὐ τὸν loco ἔ μὴν οὐ τὸν) at Homero, apud eum enim difficulter effoditur: quod demum ad reliqua, poterat quidem aliquis colligere, Plinium ipsum vidisse Moly; verum si et viderit, quod tamen nondum concedo; certe aliud vidit quam Moly Homericum, vt recte obseruat Casparus Bauhinus. Res sane apertissima. De Moly enim *specie*, vt loquitur, *Homerica*, dicit, habere *radicem rotundam*; at τῷ Moly Italico *radicem* adscribit XXX. quod mireris *pedes longam* quin *longiorem*. Quantum hoc ab illo mutatum! sane ii non falluntur, qui dicunt, Plinium hic, vt olim solet, dormitasse, est enim manifesta contradictio, vt bene notat Io. Bodaeus a Stapel ad Theophrastum. His addo, locum hunc non vno legi modo. Quidam enim, notante Pintiano, loco τῷ adferri, malunt *adfirmaret*; sed idem Pintianus huius loco legendum putat (temere si quid iudico) *adferret* s. *offerret*: Omnium optima mihi videtur Gyraldi, (ast quanti olim Critici!) lectio, quae sita: *Inueni e peritis barbarum Medicis, qui et in Italia nasci eam diceret, adferrique e Campania aliquot diebus effossam inter difficultates saxaeas etc.* Atque ita me satis monstrasse opinor, Moly Homericum veteribus fuisse ignotum neque visum. Illud enim nullus nego, Molyos nomen postea iis fuisse impostum plantis, quae ob *florem* et *radicem* etc. quandam haberent adfinitatem cum descriptione Homerici Molyos. Sic αἰγύριον πηγανόν, s. vt Aetius scribit, αἰγύριον πηγανόν Cappadocibus Moly

Opp. T. II. Dial.
XIV.

Moly fuit dictum, ἐπεὶ καταποσὸν σώζει τὴν πρὸς τὸ Μῶλυ ἐμφέρειαν
 πῇ εἴξῃ μέλαν καὶ τῷ ἀνδρὶ λευκὸν ὑπάρχον, vt Dioscorides loquitur, L. III, c. LIII.
 quocum Galenus facit, qui Cappadoces rutam siluestrem Mo-
 ly vocare scribit διότι τῇ εἴξῃ μὲν ἐστὶ μέλαν, ἀνδρὸς δ' ἔχει γαλακτωδές:
 quibus praeter Aetium Amidenum veteres addendi sunt Le-
 xicographi Hesychius, Phauorinus et Suidas, item Tzezēs
 scholiaſtes ad Lycophronis Cassandram. Vnde autem illae
 plantae, quae hodie honorificentissimo Molyos superbiunt
 nomine, et vt plurimum ex alliorum sunt genere, vt Bauhi-
 nus tum in Pinace tum alibi notauit cum Βοτάνων γεόφαις aliis,
 ita vocatae sint, quum nulla fore inre conueniant cum Moly
 Homérico, merito demiror cum Couleo nobili poeta An-
 glo in Not. ad L.IV. plant.

§. XIV.

Sed ad eos iam accedo, qui credunt Homerum aliud
 dixisse, intellexisse aliud, atque ita ad nomen Moly non re-
 spiciunt. Hi optimam quidem ingressi sunt viam vt infra
 patebit; sed infausto omine progressi veram poetae men-
 tem haud capientes. Sic Apuleius, s. quisquis auctor li-
 belli istius botanici, satis temere adseruit *Verbascum* esse il-
 lud Moly Vliſſi a Mercurio contra maleficia Circes datum.
 E recentioribus Tragus est, qui putat *Narcissum* Theophra-
 sti et *Colchicōn* Dioscoridis Moly fuisse Homericum: at hir-
 cus hic etiam non bene suboluit, ut probat Guilandinus in
 Epistola ad Gesnerum de plantis ignotis et raris. Sed hic ipse
 Guilandinus alium carpens dignus est, qui carpatur et reso-
 nabili excipiat cachinno. Scribit enim, Baharan Josephi et in Papyro p. 8r.
VII. de B. J.
 Aglaophotidem s. Cynospastum terrestrem Aeliani, Marma-
 ritidem Democriti, Cynocephalam et Ofiritidem Apionis, Hist. Anim. I.
XIV, c. XXV II
 Paeoniamque Galeni accurate conuenire cum Moly Home-
 rico, praecipue vero Cynospastum Aeliani: sic enim scribit
 D alibi

in Ep. ad Ges-
ner. p. 19.

alibi postquam verba Homeri allegauit: *luce meridiana pa-
tet clarius, Homerum per Moly aliud intellexisse nihil, quam Cyn-
nospastum Sive Aglaophoridem Aeliani*; quae dementia! quae
audacia! videamus an luce sit meridiana clarius, an tenebris
Cimmeriis obscurius lepidum istud adsertum. Nam, vt ni-
hil hic dicam de reliquis aequae ac hoc falsis, saltim attin-
gam Cynospastum. Primo Aelianus de eo dicit: *νύκτωρ ἐκ-
φαίνεται καὶ διαπρέπει ὡς ἀστὴρ. Φλογώδης γὰρ ἐστὶ καὶ ἔοικε πυρὶ*: Sed
vbi vnquam tale Homerus ejusue scholiastae de Moly adse-
ruerunt? vbi vsquam veterum botanicorum quidam her-
bam Molyos nomine insignitam ita depinxit? Pergit Aelia-
nus, atque refert aut fabulatur potius, homines non posse si-
ne praesentissimo vitae periculo euellere, immo, ne circum-
fodere quidem Cynospastum. Hoc vnicam credo fuisse caus-
sam, vnde crederet aut somniaret potius Guilandinus, Moly
Homericum idem esse ac Aglaophotida: Eustathius enim ad
quem maxime prouocat, simile fere notat de Moly Homeri:
*χαλεπὸν ἐστὶν ἡ τέττις ὀρυγὴ, ἐπεὶ δὴ λόγος φέρεται, ἐλκόμενον αὐτὸ, θά-
νατον πρὸς τῇ τέλει τῆς βίτης ἐπιφέρειν τῷ ἀνασπῶντι*. Sed respon-
deo, primo hoc non Homerus dixit sed Eustathius, qui Gram-
maticorum more saepius nugatur vt Faber atque Menagius
cum aliis testantur: secundo non pro certo adfirmat, nam
dicit *λόγος φέρεται fabula circumfertur*: tertio denique non-
dum liquet, an sequatur exin de Aglaophotide Eustathium
loquutum, quoniam de difficultate herbae cuiusdam effodi-
endae ille est fatus, nam simile etiam de Mandragora refert,
ὅποιον τι καὶ περὶ μανδραγόρος λέγεται, quae verba malitiose omi-
sit Guilandinus, atque hinc merito notatur a Gesnero in Re-
sponsione ad Guilandinum, qui et huius audaculi Critici te-
meritatem satis demonstrat, probans nequaquam *luce meri-
diana patere clarius* Moly et Aglaophotidem esse vnum idem-
que

que, quod et fecit Matthiolus sed acerbius et rectius simul a in Ep. ad Fallo-
 Guilandinum dentē arrosus improbo. Tandem quoque Aeli-
 anus, vt redeamus ad eum, modum describit, quo canis iu-
 venis fame emaciatus fune inferiori herbae stipiti alligetur,
 et carniū assarum proiectarum nidore adlectus letiferam
 illam iuxta et salutiferam herbam vi extrahat (vnde et no-
 men *κυνόστανος*) sed breui post moriatur. Verum qua pro-
 babilis fides ratione illud dici possit de Moly Homérico? quis
 vnquam tam inuitam, paene dixerim stolidam legerit com-
 parationem? eodem enim iure s. errore potius Opos et Hy-
 oscyamus vocari possunt Moly Homericum, nam idem fere
 narrat Aelianus de difficultate herbarum istarum effodien- Hist. An. I. IX.
 darum, quod et bene, ni fallor, obseruauit Matthiolus contra c. XXXI.
 Guilandinum. Et vt nihil dicam amplius, Cynospastus nec
 florem album, nec radicem nigram habet: ast haec duo po-
 tissima sunt signa Homericī Molyos, nam effodiendi difficul-
 tas saltim est accessorium ac, vt loquuntur, concomitans; ex
 hac autem sola concludit, vt vidimus, Guilandinus, sed te-
 mere, ne quid grauius dicam duriusue. Desinat ergo Spon-
 danus credere, Guilandinum veri Molyos Homericī a cane
 extracti fuisse possessorem: nugae sunt, logi, fabulae, inso-
 mnia, nihil.

§. XV.

Verum hic finio in recensendis et refutandis quoque
 plurium botanicorum opinionibus de Moly Homérico, no-
 lo enim nimium euagari, nisi iam illud, quod vereor, fecerim.
 Concludo potius cum Gesnero, Couleo, Lonicero aliis-
 que: ex tam variis vanisque Auctorum recensionibus et ex-
 plicationibus, immo ex tot tantisque contradictionibus haud
 obscure colligi, Moly Homericum esse aliquid mythicum
 ac fabulosum, si nempe, quod probe notandum, ad nomen

respicias et vsum medicum, prout vulgo traditur, contra incantationes (de herbis enim ob similitudinem Molyos Homericici, Moly dictis, de quibus supra, iam non loquor, ita enim Eustathius: *ἄλλον καὶ ὅτι ἐγνώσται τοῖς ἀσκληπιάδαις βοτάνη τὸ Μῶλυ. εἰ δὲ καὶ ἀντικαθίσταται αὐτὸ κερκαίσις φαρμάκῃσι, εἰδέναι αὐτὸ ἐκεῖνοι*) immo nullam vnquam fuisse plantam Moly dictam. Nam Deorum linguam, ad quam prouocat Homerus, nec ego nec vllus intelligat mortalium; et hinc magnae reor esse audaciae, in etymologiam τῷ Μῶλυ inquirere eamq; ex graeca potissimum lingua deducere velle. Sic Eustathius illud deriuat ἀπὸ τῷ μολύνειν, ὃ ἐς νῦν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα, s. vt Etymologicum M. exponit, *πραίνειν καὶ κατατέλλειν τοὺς φθοροποιὺς ἐνέκῃσι*, item *παρὰ τὸν μῶλον* h. e. a bello, dum quidam fabulantur τὸ Moly esse plantam ex atro sanguine gigantumvnius Picoloi ab Apolline interfecti prognatam, vt adserit Ptolemaeus Hephaestion, et Meursius in Notis ad Lycophronem. Io. Bodaeus a Stapel homo profunde eruditus, ast vbi criticum agit, semper mihi displicens, τὸ Μῶλυ factum esse condecit ex *μή* et ἄλλω s. ἄλλυμι, quasi quod ab interitu conferuet, satis, opinor, coacte audacterque: taceo alia etyma, quae in Etymologico M. leguntur, vbi et illud, quod dictus modo Bodaeus pro suo quasi invento habet, sed frustra et ringente criticorum turba. Ego vero in hunc vsque diem credo, immo semper credam, Moly vocem non esse graecam, sed fictam saltim ab Homero, aut ex alia antiqua, iamque deperita lingua petitam, quidquid etiam totus Criticorum grex clamet contra. Nego ergo, vti iam supra innui, Moly vllum fuisse plantae nomen; nego plantas illas, quas veteres botanici sub Molyos venditant titulo, esse illud Homericum Moly: sed non nego, Homerum hic plantam quandam descripsisse, eamque *vt scibema sensus cuiusdam moralis*, vt infra dicitur,

tur,

tur, propòsuisse. Quae igitur illa forte fuerit planta, iam eloquar, non ita tamen, quasi putem, veritatem a me proponi ἀναγνίσκετον; sed vt meam *probabilem* saltim de Moly Homeri *cōiecturam* decenter communicem cum viris doctis et φιλοβοταϊνοῖς.

§. XVI.

Nimirum puto plantam, quam Dii Homerici Moly vocarunt, mortalibus dici *Elleborum nigrum*, Melampodium et Melanorrhizon item Polyrhizon alias dictum. Hoc vt probem, tria potissimum sunt enodanda, an scilicet Elleborus niger habeat *florem candidum*, secundo, an *radice* gaudeat *nigra*, et denique, an cum *difficultate quadam effodiatur*: haec enim omnia tribuit suo Moly Homerus, vt supra monui contra Guilandinum. Ad prius ergo quod spectat, omnes mecum conueniunt Botanici Elleborum nigrum flore ornatum esse candido, nec ipse Dioscorides ipsi denegat τὰ ἀνθη λευκά. L. IV, c. CII. Radicem porro Ellebori nigri nigram esse, tam notum est, vt me aliquid de ea dicere et pudeat et taedeat; nam a colore radicis facta est *Nigri* denominatio, sicut et Elleborus albus ita vocatur ob radicem albam, non ob florem, is enim subobscurus comparet, quod et obseruat Gellius. Hinc, quum Elleborus niger vocatur Melampodium, concedo quidem, Melampodium pastorem quandam et vatem simulque rei medicae peritum; (vt scribit Apollodorus fuscè illam tractans historiam) Bibl. I. II. furentes Proeti filias eo purgasse ac sanasse, vt referunt Theophrastus, Dioscorides, Plinius, et qui supra omnes sapit Hippocrates in ea, quam ad Crateuam ἐμζτόμον scripsit, epistola: sed an ab ipso illo pastore deriuandum sit istud Ellebori cognomen, prout putant Dioscorides et Plinius, nondum satis euictum: certe ego existimo, ex radicem Ellebori formā nomen illud potius esse deducendum, atque ἀπὸ μέλαρος ποδός, f. nigro

ſ. nigro pede h. e. radice nigra, factam fuiſſe *ὀνοματιθεσίαν*. *Μέλαν* enim eſt, vt notum, *nigrum*, et *ποδῖον* eſt paruus pes ſ. pediculus, pedunculus, inde *μελαμπόδιον*; nam tenues ſunt et villoſae Ellobori radices, hinc Dioſcorides: *ρίζαι ὕψισι λεπταὶ μέλαναι*. Sed quid opus eſt hic iterum monere, Theophraſti interpretem paruum eſſe Criticum, quum loco τῇ *ρίζῃ μέλαν*, vt apud Homerum, aliquando maluit *μέγαν*: Profecto, ſi quid in loco illo mutandum, ita potius illum potuiſſet reſingere: *ρίζῃ μὲν μέλαν' ἔσκε*, ſic enim ſententia melius cohaerebit cum ſequentibus, vbi τὸ *ἐκελον ἀνθος* itidem in caſu primo poſitum: ſed nulla eſt neceſſaria mutatio. Themiftius legiſſe videtur *ρίζην μὲν μέλαν*, quae lectio penitus reiicienda non eſt. Superat tandem Ellebori effodiendi difficultas, quam ita probat Dioſcorides: *φύεται ἐν τραχέσι καὶ γεωλόφοις καὶ κατὰ ξήρους* Phocicis ſ. L. X. τόποις, item Pauſanias de Elleboro Anticyreo optimo illo (te V. Geogr. l. IX. ſte Strabone, Dioſcoride et Plinio etc.) et notiſſimo: *τὰ δὲ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὴν Ἀντίκυραν πετρώδη τὲ ἀγαν ἐς, καὶ ἐν αὐτοῖς φύεται μάλις α ὁ ἐλλέβορος*. immo ipſe teſtatur Dioſcorides, Elleborum in montibus maxime v. g. Helicone, Parnaſſo etc. progeminare. Sed et alia forte eſt cauſſa, cur Homerus dixerit Elleborum (ita enim nunc voco τὸ *Moly*) *χαλεπὸν ἐρύττεσθαι*, difficulter effodi, quam ita allegat Dioſcorides: *συντόμως δὲ ὀρύττεται (τὸν ἐλλέβορον) διὰ τὸ καριβαρεῖαν ἐκ τῆς ἀποφορᾶς γίνεσθαι*: haec ita vertuntur quaſi à Plinio: *Nec atrum veratrum facile colligitur, caput adgrauans etc.* Taceo praeterea quae vterque ſcribit de aquilae volatu, quae quam viderit quempiam veratrum effodere (*fere enim intereſt ſecantibus*, vt ait Plinius) eidem homini a ſe viſo ſit cauſſa mortis mox ſubſequuturæ, id enim fabulam potius anilem redolet.

§. XVII.

Monſtrata igitur accuratiſſima, niſi fallor, inter Homericum

ricum Moly et Elleborum nigrum similitudine, nunc explicandus erit *sensus allegoricus*, et quid sub hoc Ellebori *schemate* intellexerit poeta. Putandum enim non est, quasi Vlissi vere data fuerit illa anticircaea planta, sed Homerus more suo h. e. poetico aliud hic *proponit*, aliud autem *supponit*, quod et supra vidimus in explicatione Circes, ferarumque ab ipsa mansuefactarum etc. etc. Hoc autem eo facilius elucebit, si consideramus, qui mentem fuerit dispositus Vlisses ad sacram Circes domum vadens. Scilicet iam supra, si recte memini, dixi, cum *furiis et furore agitatum*, caecaque et se et socios vindicandi cupidine inflammatum discessisse, hinc enim culpat ab Mercurio:

πῇ δ' αὐτως δύστην δι' ἀκριας ἔρχεαι οἶος,

Et postea:

ὅδε σε Φημί

Αὐτὸν νοσήσεν, μενέεις δὲ σὺ ἐνθάπτερ ἄλλοι.

Deerat ergo, vt videmus, Vlissi *prudencia*, vt *caute ageret*, et *circumspecte* et ne *furor iraque mentem praecipitarent*, vt loquar cum Virgilio. Haec ipsi porrigitur a Mercurio, i. e. a Deo; est enim illa Θεόςδοτον ἀγαθόν, vt de Moly ait Eustathius, et scimus ex S. S. sub *specie* quidem *Molyos* s. *Ellebori nigri*. Hic igitur sciendum, antiquitus primum Ellebori nigri ad leuanda *mentis* et *capitis* vitia fuisse vsum, vt Erasmus loquitur. Sic enim furentes Proeti filiae eo sanatae sunt a Melampo, vt supra dictum: sic et Hippocrates ad sanandum Democritum ab insanis Abderitis vocatus, Crateuae *ῥιζοτόμῳ* cuius et supra facta fuit mentio, scribit, vt inter alias collectas herbas maxime sibi quoque mittat Elleborum, rationem supra posuerat: νοσέειν γὰρ φασιν αὐτὸν (Δημόκριτον) καὶ κατὰ σίος μάλα χρήζειν ἐντὸς μηνὸς ἔοντα: immo ipse Democritus ita ad Hippocratem in Epistola: ἐπὶ πολλὰς ἡμῶν ὡς μεμνησάν, ὡς ἰπποκράτες,

Aen. II.

- Dial. Mort. κρατες, ἐλλέβορον δώσαν. Apud Lucianum Menippus ita adfa-
tur umbram Tantali sitientem : ληρεῖς ὦ Τάνταλε, καὶ ὡς ἀληθῶς
- I. II. Hist. Ver. ποτὶ δέωδαι δοκεῖς, ἀκράτῃ γε ἐλλεβόρεν ἡ Δία, et apud eundem iu-
stus Rhadamanthus furentem Aiaceum iubet πίεμενον τῷ ἐλλε-
βόρῃ παραδοθῆναι ἰπποκράτει τῷ καὶ ἰατρῷ: ibidem, quibusdam
interiectis : ἡκόμεν δὲ καὶ περὶ χρυσίππου, ὅτι ἔπρωτερον αὐτῷ ἐπι-
βῆναι τῆς νέσσε (falso, lege νήσε) θέμῃς, πρὶν τὸ τέταρτον ἑαυτὸν ἐλλε-
βορίῃ. Vnde et nata sunt adagia : πῖθ' ἐλλέβορον, vt apud Ari-
stophanem, item ἐλλεβόρῃ δέωδαι: apud Latinos: *bibe Ellebo-
rum, Elleboro est opus etc.* qualia passim occurrunt apud saryri-
cos veteres, Horatium, Iuuenalem, Persium, quaeque maxi-
mam partem allegauit Erasmus in Adagiis. Quum vero in
Chil. I. Cent. insula Anticyra optimus pronasceretur Elleborus, vt supra
VIII. in Stupi- docui, quique tutissime sumi posset, vt testis est Plinius: hinc
dos. L. XXV. c. V. illos, qui insania, morbo comitali, alioque laborabant, eo pro-
fectos legimus. Tale de Liuiο Druso grāui plebis tribuno
I. XVII. c. XV. refert dictus modo Plinius et ex eo Gellius. Ouidius fatum
suum immite et insperatum stupeficens :

*Littus ad Euxinum si quis mibi diceret, ibis,
Et metues arcu ne feriare Getae;
I, bibe, dixissem, purgantes pectora succos,
Quidquid et in tota nascitur Anticyra.*

Hinc et lepida illa prouerbia: *Nauiget Anticyram*, vt apud
Serm. I. II. Horatium est, *Eat Anticyram etc.* sed et Plutarchus dixit :
conf. Eras'm. τὴν μονίαν ἢ Ἀντίκυρα θεραπεύει, vt multa hic mittam huius ge-
Adag. neris alia. Puto ex haecenus dictis clare satis patere, quod
περὶ Ἀόργου. *prudencia sub Molyos, s, Ellebori icone haud inepte adumbrari
queat, praesertim quum tot accedant veterum testimonia.*
Eustathius, ne eius plane obliuiscar, vagatur hic extra oleas,
quum τὸ μῶλυ per παιδείαν interpretatur, itā vt per nigram ra-
dicem innui putet difficile et obscurum doctrinae initium;

per

per florem autem album finem post superatos difficultatum scopulos iucundum et doctrinae perspicuitatem. Vlisses enim hic non παιδεία, sed σοφία potius atque βελή indigebat: In eandem sententiam, aut si mauis, errorem iuit quoque Themistius, sed eo magis excusandus, quod oratore agit, Orat. XXVII. non commentatorem, quin immo laudandus ex parte, quod ἐρμῆν non aequè ac Eustathius supra ea de re notatus per λόγον, ἀλόγως fere explicuit, sed per Deum πάσης σοφίης δοτῆρα. Sic et Maximus Tyrius spem bonique expectationem intelligi putat sub Moly Homericò itidem arte oratoria dicamne vñsus an abusus? Tandem et nullus dubito, quin Lucianus hunc Homeri locum respexerit simulque, vt solet, irriserit; sic enim refert de Rhadamantho factorum seriem sibi sciscitanti percontantique exponente: τοσαῦτ' εἶπε καὶ ἀνασπῆσας ἀπὸ τῆς γῆς μαλαάχης ῥίζαν, ὥρεζέ μοι τάυτην, κελεύσας ἐν τοῖς μέγιστοις κινδύνοισι τάυτῃ προσέυχεσθαι.

Diff. XIX.

l. II. Hist. Ver.

§. XVIII.

Sed Vlisses hoc diuino instructus dono, hac inquam prudentia praeditus Circen adit: quae, licet eum suis etiam blandimentis et illecebris circumvenire, parique ac socios modo in sordidum imbellemque transformare velit porcum, frustra tamen agit. Est enim Vlisses γὰρ ἔχων καὶ λογικὸς, vt loquitur Plutarchus et Eustathius, quique scit voluptate παραγγ. γυμν. non vt domina sed vt serua vti, prout sapientes solent. Egregia hinc ista Eustathii: ὑπεργίνεται αὐτῷ (Ὀδυσσεύς) ἐκεῖνη (ἡδονή) κατὰ καὶ τῶν ἐταίρων, ἔ γάρ αἰδρεῖται κατ' ἐκείνους ἔπεται, συναντᾷ καὶ χρώμενος ἐπισημόνως αὐτῇ κατὰ λόγον ὁρδόν, αὐτὸς τε ἀνδρῶπιος μένει, καὶ ἐκεῖνός ἐστι γάλακτος, et paullo post: ἔ πάντῃ ἀπαξίωσας (Ὀδυσσεύς) τὴν ἡδονήν, ἀλλ' ἀσφαλίσάμενος ἑαυτὸν Φιλότητος, εἰς τὸ σωφρόνως καὶ ἀβλαβῶς μετ' αὐτῆς γενέσθαι. Hinc et Circen adigit, vt socios suos reddat humanitati; quod et ipsa

E

non

non recusât, certe non debebat ob prudentis Vlissis praesentiam, et porcellis istis humanis ex haris eductis peculiare adfricat medicamen Unguentum, cuius virtute setae defluunt, pristina redit forma et humana facies. Hoc antiporcinum, ut ita loquar, medicamentum, scite, opinor, ita exponit Eustathius: τὸ μέτερον τῆς τρυφῆς ὅσον εἰς σαρκασκίαν φραττωτικήν καὶ ζωογόγον τρυφήν. Tandem de sociis recens natis atque mutatis tam auguste loquitur Homerus:

Ἄνδρες δ' αὖψ' ἐγένοντο νεώτεροι ἢ πῶρος ἦσαν,
καὶ τοὶ καλλίνες καὶ μέζονες εἰσεραάσασθαι.

Supra quae eximia plane est Eustathii meditatio: ἐπεὶ περ εἰ μετὰ πέραν κακίαις εἰς ἀρετὴν φραφέντες, βελτίους ἐαυτῶν γίνονται, μαζόντες τὸ καλὸν οἷς (lege potius οἷς) κακῶς ἐπάθον. Breuibus: voluit Homerus hacce in fabula, homines tum caecos in voluptates ruentes; tum iisdem temperanter et cum ratione viuentes proponere, atque simul indicare damna et pericula priorum, quos in pecora versos fabulatus: et posteriorum securitatem et inconcussam quietem, sub effigie Vlissis prudentia et temperantia a Deo instructi tuto ad Circen euntis nihilque aduersi passi. Ceterum peculiare est, quod hic omittere nolim, quod Etymologicum M. hanc humanae faciei restitutionem non Circae, ut Homerus putat cum ceteris Molyos mentioem facientibus; sed Vlissi eiusque diuinæ plantae a Mercurio porrectae tribuit, sic enim: Μῶλυτιδος βοτάνης ὅπερ δέδωκεν Ὀδυσσεὺς τοῖς ἐταίροις αὐτῆ καὶ αὐπεκατέστηεν αὐτὰς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς κίρκης.

§. XIX.

Sicque demum explicatum est *Moly Homericum* cum reliquis ad fabulam Circaeam spectantibus. Sane omnem ego, quantum quidem in me fuit, moui lapidem, ut eam illustrarem et verum sed latentem eruerem sensum.

Ast

Ast nimius, forte inquires, fuisti in allegandis veterum testimoniis: Fui, inquam, multus quidem, sed non nimius, immo, si tibi visum, nimius quoque, ex necessitate, non ostentatione nec vana eminendi cupidine. Quis enim solidè quid et veri, certe verisimilis, inueniat ac demonstret in tam abditis veterum allegoriis, nisi accesserint ipsorum veterum testimonia? Hoc scias velim mi lector, me non communi multorum more scriptores veteres allegasse nunquam mihi visos: sed quoscunque ego produxi, vel ipse habeo, vel aliunde petitos, vidi, euolui, exscripsi quae in rem meam. Errores quosdam hic irreplisse, nec audacter nego, nec trepide adfirmo; illud enim hominis est frontis aeneae immo nullius (quis enim hoc a se putet alienum, quod indicat nos esse mortales, quod nobiscum et in nobis nascitur?) hoc, male sibi conscius; vtrumque fugio. Sed sufficit! Finio cum vetere epigrammatographo graeco supra iam aliquoties allegato, qui Circaeam fabulam eodem fere ac nos modo, sed breuibus, explicuit:

Τὴν κίρκην ἔφημι, κατὰς εἰρηκεν ὄμηρος
 Ἄντ' ἀνδρῶν ποιῆν ἡ σῆας ἢ λύκας
 Τὸς αὐτῇ περσίντας. ἑταίρα δ' ἔσα παρθένος
 Τὸς δελεαδέντας πτωχοτάτας ἐποίη.
 Τῶν δ' ἀνδρωπέων ἀποσυλήσας λογισμῶν,
 Ἐτ' ἀπὸ τῶν ἰδίων μηδὲν ἔχοντας ἔτι,
 Εἴτε φεν ἔνδον ἔχουσα, δίκην ζῶων ἀλογίσαν.
 Εἴ μιν φαν δ' ἂν ὀδυσεὺς, τὴν νεύτητα φυγῶν,
 Οὐχ ἑμῆ, φύσεως δ' ἰδίας δώρημα λογισμῶν
 Εἴχε γοητείας φάρμακον ἀντίπαλον.

Antholog. I. I.
 Cent. VI. C.
 LXXII.

T A N T V M.

CO-

non recusat, certe non debebat ob prudentis Vliffis praesentiam, et porcellis istis humanis ex haris eductis peculiare adfricat medicamen f. vnguentum, cuius virtute setae defluunt, pristina redit forma et humana facies. Hoc antiporcinum, ut ita loquar, medicamentum, scite, opinor, ita exponit Eustathius: τὸ μέτερον τῆς τρυφῆς ὅσον εἰς σαμασκίαν φραττικὴν καὶ ζωογόνον τρυφήν. Tandem de lociis recens natis atque mutatis tam auguste loquitur Homerus:

Ἄνδρες δ' ἀνψ' ἐγένοντο νεώτεροι ἢ πάρος ἦσαν,
καὶ τοὶ καλλίονες καὶ μέζονες εἰσορᾷα ὁδοί.

Supra quae eximia plane est Eustathii meditatio: ἐπεὶ περ εἰ μετὰ πάρος κακίους εἰς ἀρετὴν φραφέντες, βελτίους ἐαυτῶν γίνονται, μαζόντες τὸ καλὸν οἷς (lege potius οἷς) κακῶς ἔπαθον. Breuibus: voluit Homerus hacce in fabula, homines tum caecos in voluptates ruentes; tum iisdem temperanter et cum ratione utentes proponere, atque simul indicare damna et pericula priorum, quos in pecora verlos fabulatus: et posteriorum securitatem et inconcussam quietem, sub effigie Vliffis prudentia et temperantia a Deo instructi tuto ad Circen eun- tis nihilque aduersi passi. Ceterum peculiare est, quod hic omittere nolim, quod Etymologicum M. hanc humanae faciei restitutionem non Circae, ut Homerus putat cum ceteris Molyos mentio- rem facientibus; sed Vliffi eiusque diuinae plantae a Mercurio porrectae tribuit, sicenim: Μῶλυ κείδος βοτάνης ὅπερ δέδωκεν Ὀδυσσεὺς τοῖς ἐταίροις αὐτῆ καὶ ἀπεκατέστηεν αὐτὲς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς κίρκης.

§. XIX.

Sicque demum explicatum est *Moly Homericum* cum reliquis ad fabulam Circaeam spectantibus. Sane omnem ego, quantum quidem in me fuit, moui lapidem, ut eam illustrarem et verum sed latentem eruerem sensum.

Ast

Ast nimius, forte inquires, fuisti in allegandis veterum testimoniis: Fui, inquam, multus quidem, sed non nimius, immo, si tibi visum, nimius quoque; ex necessitate, non ostentatione nec vana eminendi cupidine. Quis enim solidè quid et veri, certe verisimilis, inueniat ac demonstret in tam abditis veterum allegoriis, nisi accefferint ipsorum veterum testimonia? Hoc scias velim mi lector, me non communi multorum more scriptores veteres allegasse nunquam mihi visos: sed quoscunque ego produxi, vel ipse habeo, vel aliunde petitos, vidi, euolui, exscripsi quae in rem meam. Errores quosdam hic irrepisse, nec caudacter nego, nec trepide adfirmo; illud enim hominis est frontis aeneae immo nullius (quis enim hoc a se putet alienum, quod indicat nos esse mortales, quod nobiscum et in nobis nascitur?) hoc, male sibi conscii; vtrumque fugio. Sed sufficit! Finio cum vetere epigrammatographo graeco supra iam aliquoties allegato, qui Circaeam fabulam eodem fere ac nos modo, sed breuibus, explicuit:

Τὴν κίρκην ἔφημι, καὶ ὡς εἶπεν Ὀμηρος
 Ἄντ' ἀνδρῶν ποιεῖν ἡ σῖας ἢ λύκας
 Τὲς αὐτῇ προσέοντας. ἑταῖρα δ' ἔσα παῖδες
 Τὲς δελεαδόντας πτωχοτάτους ἐποίη.
 Τῶν δ' ἀνδραπέων ἀποσυλῆσαι λογισμῶν,
 Εἴτ' ἀπὸ τῶν ἰδίων μηδὲν ἔχοντας ἔτι,
 Εὔτρεφεν ἔνδον ἔχουσα, δίκη ζῶων ἀλογίστων.
 Εὔμφρων δ' ὦν Ὀδυσσεύς, τὴν νεότητα φυγῶν,
 Οὐχ ἐρμῆ, φύσεως δ' ἰδίας δάσημα λογισμῶν
 Εἴχ' ὑπογαστρίᾳ φάρμακον ἀντίπαλον.

Antholog. I. I.
 Cent. VI. C.
 LXXII.

T A N T V M.

CO-

non recusat, certe non debebat ob prudentis Vliffis praesentiam, et porcellis istis humanis ex haris eductis peculiare adfricat medicamen Unguentum, cuius virtute setae defluunt, pristina redit forma et humana facies. Hoc antiporcinum, ut ita loquar, medicamentum, scite, opinor, ita exponit Eustathius: τὸ μέτερον τῆς τρυφῆς ὅσον εἰς σαμασκιαν ζεατικὴν καὶ ζωογόνον τρυφήν. Tandem de sociis recens natis atque mutatis tam auguste loquitur Homerus:

Ἄνδρες δ' ἀπ' ἐγένοντο νεώτεροι ἢ πάρος ἦσαν,
καὶ τοὶ καλλίονες καὶ μέζονες εἰσοράαδαι.

Supra quae eximia plane est Eustathii meditatio: ἐπεὶ περ εἰ μετὰ πέτρων κακίως εἰς ἀρετὴν σφαρζέμεντες, βελτίους ἐαυτῶν γίνονται, μαζόντες τὸ καλὸν οἷς (lege potius οἷς) κακῶς ἔπαθεν. Breuibus: voluit Homerus hacce in fabula, homines tum caecos in voluptates ruentes; tum iisdem temperanter et cum ratione utentes proponere, atque simul indicare damna et pericula priorum, quos in pecora verlos fabulatus: et posteriorum securitatem et inconcussam quietem, sub effigie Vliffis prudentia et temperantia a Deo instructi tuto ad Circen euntis nihilque aduersi passi. Ceterum peculiare est, quod hic omittere nolim, quod Etymologicum M. hanc humanae faciei restitutionem non Circae, ut Homerus putat cum ceteris Molyos mentioem facientibus; sed Vliffi eiusque diuinæ plantae a Mercurio porrectae tribuit, sicut enim: Μῶλυ κείδος βοτάνης ὅπερ δέδωκεν Ὀδυσσεὺς τοῖς ἐταίροις αὐτῆ καὶ ἀπεκατέστηεν αὐτὰς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς κίρκης.

§. XIX.

Sicque demum explicatum est *Moly Homericum* cum reliquis ad fabulam Circaeam spectantibus. Sane omnem ego, quantum quidem in me fuit, moui lapidem, ut eam illustrarem et verum sed latentem eruerem sensum.

Aft

Ast nimius, forte inquires, fuisti in allegandis veterum testimoniis: Fui, inquam, multus quidem, sed non nimius, immo, si tibi visum, nimius quoque, ex necessitate, non ostentatione nec vana eminendi cupidine. Quis enim solidè quid et veri, certe verisimilis, inueniat ac demonstret in tam abditis veterum allegoriis, nisi accesserint ipsorum veterum testimonia? Hoc scias velim mi lector, me non communi multorum more scriptores veteres allegasse nunquam mihi visos: sed quoscunque ego produxi, vel ipse habeo, vel aliunde petitos, vidi, euolui, exscripsi quae in rem meam. Errores quosdam hic irreplisse, nec audacter nego, nec trepide adfirmo; illud enim hominis est frontis aeneae immo nullius (quis enim hoc a se putet alienum, quod indicat nos esse mortales, quod nobiscum et in nobis nascitur?) hoc, male sibi consci; vtrumque fugio. Sed sufficit! Finio cum vetere epigrammatographo graeco supra iam aliquoties allegato, qui Circaeam fabulam eodem fere ac nos modo, sed breuibus, explicuit:

Τὴν κίεκην ἔφημι, καθὼς εἴρηκεν Ὀμηρος
 Ἄντ' ἀνδρῶν ποιῆν ἥ σῶας ἢ λύκας
 Τὰς αὐτῇ προσόντας. ἑταίρας δ' ἔσα πανῶργος
 Τὰς δελεαδέντας πτωχοτάτας ἐποίη.
 Τῶν δ' ἀνδρωπέων ἀποσυλήσασα λογισμῶν,
 Εἴτ' αἶπο τῶν ἰδίων μηδὲν ἔχοντας ἔτι,
 Εἴτρεφεν ἔνδον ἔχουσα, δίκην ζῶων αἰλογίτων.
 Εἴμφρων δ' ὦν Ὀδυσσεύς, τὴν νεότητα φυγῶν,
 Οὐχ ἐρμῆ, φύσεως δ' ἰδίᾳς δῶρημα λογισμῶν
 Εἴχε γοητείας φάρμακον ἀντίπαλον.

Antholog. l. I.
 Cent. VI. C.
 LXXII.

T A N T V M.

CO-

COLOPHON.

Hippocrates legit Homerum

Homerus non una usus est dialecto.

*Romana Eustathii editio tanti facien-
danon est.*

Hesiodus Medicinae fuit peritus.

Anacreon non omnia scripsit dialecto

Ionica, contra Suidam.

Poëtae fiunt non nascuntur.

